

Mazowiecki Kurator Oświaty
Al. Jerozolimskie 32, 00-024 Warszawa

KOD UCZNIĄ

KONKURS HISTORYCZNY

DLA UCZNIÓW GIMNAZJÓW

I ETAP SZKOLNY

28 października 2013

Ważne informacje:

1. Masz 60 minut na rozwiązanie wszystkich zadań.
2. Pisz długopisem lub piórem, nie używaj ołówka ani korektora. Jeżeli się pomylisz, przekreśl błąd i napisz ponownie.
3. Pisz czytelnie i zamieszczaj odpowiedzi w miejscu na to przeznaczonym. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.

Życzymy powodzenia!

Maksymalna liczba punktów	40	100%
Uzyskana liczba punktów		%
Podpis osoby sprawdzającej		

Zadanie 1. (0 – 1 pkt)

Zaznacz prawidłową odpowiedź. Dzieje instytucji państwowych zaczynają się na Bliskim Wschodzie w:

- a) III tysiącleciu p.n.e.
- b) IV tysiącleciu p.n.e.
- c) II tysiącleciu p.n.e.
- d) V tysiącleciu p.n.e.

Zadanie 2. (0 – 1 pkt.)

Zaznacz grupę terminów dotyczących ustroju Sparty.

- a) geruzja, perjojkowie, spartiaci, eklezja
- b) agora, stratedzy, demokracja, Solon
- c) heloci, Likurg, geruzja, królowie
- d) Klejstenes, Rada Pięciuset, agora, archont

Zadanie 3. (0 – 4 pkt.)

W wykropkowane miejsca wpisz poprawnie nazwy opisanych urzędników. Wykorzystaj odpowiednie wyrazy z ramki.

- a) Stał na czele administracji państwowej w Egipcie faraonów.....
- b) Zarządzał prowincją w Persji.....
- c) Był najwyższym urzędnikiem w Sparcie.....
- d) Odpowiadał za porządek i organizację igrzysk w Rzymie.....

kwesor	satrapa	efor	wezyr	edyl
--------	---------	------	-------	------

Zadanie 4. (0 – 1 pkt.)

Zaznacz prawidłowe zakończenie zdania. Na agorze ateńskiej za czasów Peryklesa odbywały się:

- a) obrady zgromadzenia ludowego .
- b) obrady sądu skorupkowego.
- c) posiedzenia areopagu.
- d) agony teatralne.

Zadanie 5. (0 – 1 pkt.)

Rozpoznaj tekst źródłowy i zaznacz prawidłową odpowiedź.

„Aby silny słabemu nie szkodził, aby dla sierot i wdów uzyskana została sprawiedliwość [...], aby się prawem kraju rządził, aby dla poszkodowanego uzyskane było wynagrodzenie, napisałem swe cenne słowa na mej kolumnie [...].

203. Jeśli członek klasy pełnoprawnych obywateli uderzył w twarz członka klasy pełnoprawnych obywateli, równego sobie, zapłaci minę srebra.

204. Jeśli poddany uderzy w twarz poddanego, zapłaci dziesięć szekli srebra.

205. Jeśli niewolnik innej osoby uderzy w twarz członka klasy pełnoprawnych obywateli, utną mu ucho.”

Pomniki prawa, Wyd. Roman Skeczowski, Koszalin 1996, s. 88, 110 - 111

Jest to fragment:

- a) Kodeksu Justyniana.
- b) Praw Drakona.
- c) Kodeksu Hammurabiego.
- d) Prawa XII tablic.

Zadanie 6. (0 – 1 pkt.)

Rozstrzygnij, które zdanie dotyczy kompetencji zgromadzenia obywateli w Republice Rzymskiej, a które w Atenach za Peryklesa. Wpisz „Rzym” lub „Ateny” w odpowiednich miejscach tabeli.

A	Każdy członek zgromadzenia obywateli miał prawo zgłosić projekt ustawy.	
B	Zgromadzenie głosowało tylko nad zgłoszonymi przez urzędników projektami ustaw.	

Zadanie 7. (0 – 1 pkt.)

Uzupełnij tekst.

Obrońcami plebejuszy w Republice Rzymskiej byli wybierani przez nich trybuni ludowi. Mieli prawo, czyli zgłoszenia sprzeciwu, który unieważniał decyzję władz, jeśli uznali ją za niekorzystną dla ludu.

Zadanie 8. (0 – 1 pkt.)

Podaj nazwę opisanego ustroju.

Był to ustrój obłudny, posługujący się pozorami, będący kompromisem pomiędzy republikańską nazwą a monarchiczną treścią. Władca twierdził, że nie przyjął żadnej władzy sprzecznej z tradycyjnym ustrojem. Przemilczał, że wbrew tradycji republikańskiej kumulował ważne urzędy i poszerzył ich uprawnienia. Skupił w swoim ręku m.in. funkcje: trybuna, prokonsula, najwyższego kapłana, co dawało mu pełnię władzy cywilnej i wojskowej. Elementem republikańskiej fasady był senat, ale władca wywierał ogromny wpływ na jego skład i działania.

Na podst. J. Baszkiewicz, *Powszechna historia ustrojów państwowych*, Gdańsk 1998, s. 38-39

.....

Zadanie 9. (0 – 1 pkt.)

Zaznacz prawidłową odpowiedź. Dopuszczenie następcy nie tylko do współrządów, ale i cesarskiego tytułu nastąpiło po raz pierwszy za panowania:

- a) Oktawiana Augusta (31 p.n.e.-14 n.e.).
- b) Marka Aureliusza (161-180).
- c) Dioklecjana (284-305).
- d) Konstantyna Wielkiego (306-337).

Zadanie 10. (0 – 1 pkt.)

Wskaż wydarzenie najwcześniejsze.

- a) Koronacja Ottona I na cesarza rzymskiego.
- b) Powstanie Państwa Kościelnego.
- c) Podpisanie traktatu w Verdun.
- d) Koronacja cesarska Karola Wielkiego.

Zadanie 11. (0 – 1 pkt.)

Wskaż pojęcie nieodnoszące się do systemu lennego.

- a) rycerstwo
- b) inwestytura
- c) drużyna wojów
- d) komendacja

Zadanie 12. (0 – 1 pkt.)

Zaznacz prawidłową odpowiedź. Na określenie funkcji dowodzenia wojskiem przez komesa nadwornego przyjęto nazwę:

- a) kasztelana.
- b) marszałka.
- c) koniuszego.
- d) wojewody.

Zadanie 13. (0 – 4 pkt.)

Uzupełnij tekst, wpisując w luki odpowiednie litery.

Wielu władców z dynastii Piastów dzieliło państwo między swoich synów. Takie działanie jest charakterystyczne dla monarchii 1..... . W statucie Bolesława Krzywoustego z I połowy wieku 2..... ustalono następstwo tronu według zasady 3..... . Princepsem stawał się najstarszy z książąt, który poza własną dzielnicą dziedziczną otrzymywał domenę 4..... W jej skład wchodziła dzielnica krakowska, a nadto ziemie sieradzka i łęczycka oraz część Wielkopolski i Kujaw.

Marian Kallas, Historia ustroju Polski, Warszawa 1997, s. 13-15

1. A: despotycznej	3. A: pryncypatu
B: stanowej	B: senioratu
C: patrymonialnej	C: primogenitury
2. A: XII	4. A: książęcą
B: XI	B: stołeczną
C: XIII	C: senioracką

Zadanie 14. (0 – 1 pkt.)

Zaznacz prawidłowe zakończenie zdania. W Anglii w XII wieku urzędnikiem królewskim w hrabstwie był:

- a) hrabia.
- b) baron.
- c) szeryf.
- d) margrabia.

Zadanie 15. (0 – 1 pkt.)

Zaznacz zdanie, które prawidłowo charakteryzuje stan szlachecki w Europie w XV w.

- a) Stan szlachecki, podobnie jak kasta, był zamknięty z mocy prawa.
- b) Wewnątrz stanu szlacheckiego występowały niewielkie różnice majątkowe.
- c) W całej Europie szlachta miała takie same przywileje i ograniczenia.
- d) Przynależność do stanu szlacheckiego była dziedziczna.

Zadanie 16. (0 – 3 pkt.)

Do podanych krajów dobierz datę powstania parlamentu.

Anglia, Francja, Niemcy

1489	1302	1265	1493
------	------	------	------

Zadanie 17. (0 – 1 pkt.)

Wskaż zdanie, które nie dotyczy władcy Korony Królestwa Polskiego.

- a) Władca i dynastia mogą się zmienić, ale państwo trwa niezależnie od tych zmian.
- b) Władcę obowiązuje zasada niepodzielności i niepozbywalności terytorium państwowego.
- c) Władca ma prawo do całej ziemi w państwie i uzyskiwanych z niej dobr.
- d) Władca powinien dążyć do odzyskania obszarów, które znajdowały się w granicach Polski we wcześniejszych okresach.

Zadanie 18. (0 – 1 pkt.)

Wskaż zdanie opisujące relacje, jakie zachodziły między podanymi organami władzy w Polsce w okresie od XIV do schyłku XV wieku.

- a) Sejmy prowincjonalne i sejmiki ziemskie były równorzędne i podporządkowane sejmowi walnemu.
- b) Sejmiki ziemskie były podporządkowane sejmom prowincjonalnym - równorzędnym sejmowi walnemu.
- c) Sejmy prowincjonalne, sejmiki ziemskie oraz sejm walny były formalnie równorzędne.
- d) Sejmiki ziemskie były podporządkowane sejmom prowincjonalnym, podporządkowanym sejmowi walnemu.

Zadanie 19. (0 – 2 pkt.)

Dopasuj nazwę urzędnika do zakresu jego obowiązków w okresie monarchii stanowej w Polsce.

A. starosta

B. kanclerz

1. przewodniczył obradom sejmiku elekcyjnego

2. był namiestnikiem króla na terytorium podległym jego zarządowi

3. prowadził korespondencję dyplomatyczną

Zadanie 20. (0 – 1 pkt.)

Zaznacz, czy zdanie jest prawdziwe czy fałszywe.

Władysław Jagiełło wstąpił na tron na drodze elekcji. **P / F**

Zadanie 21. (0 – 6 pkt.)

Uzupełnij tabelę.

	Tekst przywileju	Data	Nazwa	Władca (imię dynastia)
A	<p>„Przyrzekamy również, że ani żadnych nowych ustaw nie wydamy, ani nie polecimy wzywać ziemian na wojnę, bez zgody sejmiku ziemskiego.”</p> <p>Czesław Nanke, <i>Wypisy do nauki historii średniowiecznej</i>, Lwów 1925, s. 148</p>			Kazimierz Jagiellończyk
B	<p>„I godzimy się tylko na tym poprzestać, aby na znak i uznanie najwyższej władzy płacono Nam i Naszym Następcom corocznie na dzień świętego Marcina z każdego łanu, czy to dzierzawionego czy posiadanego dwa grosze obiegowej w rzeczonym Królestwie monety.”</p> <p>Czesław Nanke, <i>Wypisy do nauki historii średniowiecznej</i>, Lwów 1925, s. 137</p>	1374		
C	<p>„Przyrzekamy najuroczyściej, że żadnego obywatela osiadłego za popełnioną winę [...] nie będziemy więzili [...] aż gdy o nie sądowo i dowodnie przekonany, i nam albo staroście naszemu przez sędziego [...] wydanym zostanie. Nikomu też dóbr ani dzierżw zabierać nie będziemy, chyba że w drodze prawa [...] jako winowajca będzie nam wskazany.”</p> <p><i>Wiek V-XV w źródłach</i>, Opr.: Melania Sobańska-Bondaruk, Stanisław Lenard, Warszawa 1997, s. 191</p>		jedlnieński	

Zadanie 22. (0 – 3 pkt.)

Wskaż prawidłowe dokończenie zdania:

Rycina przedstawia władcę z dynastii:

- a) Przemyślidów.
- b) Piastów.
- c) Andegawenów.
- d) Jagiellonów.

B. Uzasadnij odpowiedź wykorzystując informacje zawarte w źródle. Podaj jeden argument.

.....

Zadanie 23. (0 – 1 pkt.)

Poniższy fragment pochodzi z jednego z najważniejszych aktów w dziejach unii polsko-litewskich. Podaj nazwę miejscowości, w której został wystawiony.

„ Panowie, szlachta, bojarowie Księstwa Litewskiego, ale ci tylko, którzy są wyznawcami rzymskiego katolickiego Kościoła i którym udzielone są klejnoty szlachectwa, mają nadanych sobie wolności i przywilejów swobodnie używać, tak jako ich używają panowie i szlachta Królestwa Polskiego. [...] panowie litewscy nikogo innego nie wybiorą na wielkiego księcia Litwy, lecz tylko tego kogo król polski lub jego następcy z radą prałatów i panów polskich i litewskich wybiorą i ustanowią. Nawzajem, gdyby król polski zszedł bez dzieci i prawnych następców, pralaci, panowie i szlachta Królestwa Polskiego nie powinni sobie obierać króla i pana bez wiedzy i zgody naszej to jest wielkiego księcia Aleksandra (Witolda) oraz panów i szlachty ziem litewskich [...]”

Na podst.: *Wiek V-XV w źródłach*, Opr.: Melania Sobańska-Bondaruk, Stanisław Lenard, Warszawa 1997, s. 197;
M. Kallas, Historia ustroju Polski, Warszawa 1997 s. 57.

.....

Zadanie 24. (0 – 1 pkt.)

Mapa przedstawia Polskę za panowania:

- a) Bolesława Chrobrego.
- b) Bolesława Krzywoustego.
- c) Władysława Łokietka.
- d) Kazimierza Wielkiego.

BRUDNOPIS